

Analyse:

Grænsehandel er også et københavnerfænomen

Resumé

Mange forbinder grænsehandel med færgetur fra Lolland-Falster eller en køretur over den dansk-tyske grænse i Sønderjylland – og dermed er grænsehandel ofte også noget, der forbindes med bestemte landsdele.

Men også indbyggerne i hovedstadsområdet benytter sig i stor stil af grænsehandel. En befolkningsundersøgelse foretaget af Norstat for DSK viser, at 54 pct. af indbyggerne i region Hovedstaden (18+) har handlet i Sverige inden for det seneste år, og at 47 pct. har handlet i Tyskland inden for det seneste år.

Blandt indbyggerne i hovedstadsområdet, der grænsehandler, angiver mere end fire ud af ti at handle i Sverige mindst en gang hvert halve år – og næsten hver femte peger endda på, at de handler i Sverige mindst en gang hver tredje måned.

Grænsehandel er med andre ord i høj grad et københavnerfænomen: Et stort antal indbyggere i hovedstadsområdet benytter sig af grænsehandel, og mange i denne store gruppe af grænsehandlende benytter sig af denne mulighed ret ofte.

Københavnerne og sjællændernes grænsehandel adskiller sig fra resten af danskernes grænsehandel ved i højere grad at indeholde tobak og tobaksprodukter. 9,2 pct. af de grænsehandlende indbyggerne i hovedstadsområdet og hele 12,4 pct. af de grænsehandlende indbyggerne i region Sjælland peger på, at de køber tobaksprodukter, når de grænsehandler; det gælder kun for 7,7 pct. af de danske grænsehandlende som helhed.

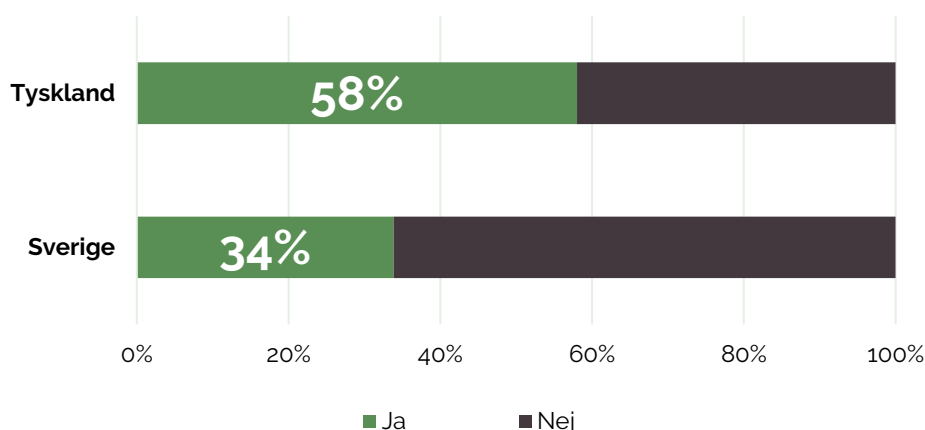

Danskerne er generelt glade for grænsehandel

For mange danskere er ordet "grænsehandel" associeret med storindkøb i Tyskland enten ved færgen eller ved den dansk-tyske grænse i Sønderjylland. Grænsehandel opfattes med andre ord i høj grad som et jysk eller sydsjællandsk / lolland-falstersk fænomen.

Dette billede er dog forfejlet, for danskerne er – generelt set – temmelig glade for at grænsehandle: Over halvdelen af danskerne har kastet sig over grænsehandel i Tyskland inden for det seneste år, og cirka en tredjedel har været på indkøbstur i Sverige inden for det seneste år.

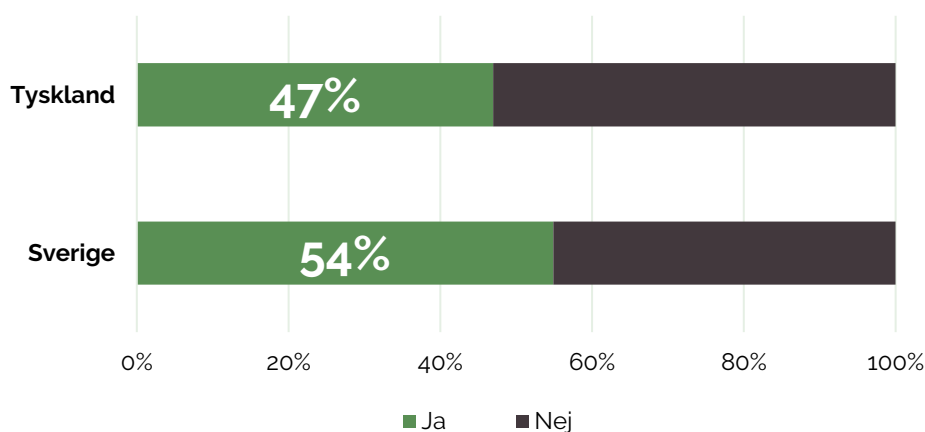
Har du handlet i Tyskland hhv. Sverige inden for det seneste år (hele landet)?

Kilde: Norstat for DSK, april 2024. N = 1.170.

Dette gælder også for indbyggerne i hovedstadsområdet. For københavnere – og forstadsbeboerne – er billedet dog det omvendte af resten af landet: For hovedstadens indbyggere fylder Sverige mest i grænsehandlen: Hele 54 pct. – dvs. over halvdelen – peger på at have handlet i Sverige inden for det seneste år. Hovedstadens indbyggere grænsehandler dog ikke kun i Sverige, for 47 pct. peger på også at have handlet i Tyskland inden for det seneste år.

Har du handlet i Tyskland hhv. Sverige inden for det seneste år (region Hovedstaden)?

Kilde: Norstat for DSK, april 2024. N = 373.

Grænsehandel er med andre ord i høj grad også et københavnerfænomen – både når det kommer til grænsehandel i Tyskland og Sverige.

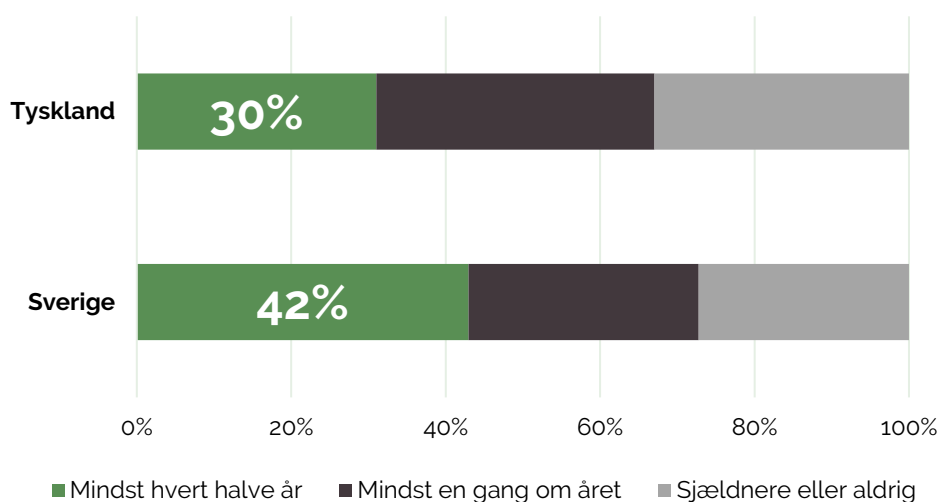
Mere end fire ud af ti af de grænsehandlende fra hovedstaden handler i Sverige mindst hvert halve år

Og hovedstadens indbyggere handler hyppigt i Sverige. Blandt de danskere, der angiver at have handlet i Sverige inden for det seneste år, peger ca. 37 pct. af danskerne i almindelighed på, at det sker mindst én gang hvert halve år. Men det gælder for 42 pct. af de indbyggere i hovedstadsområdet, der har angivet at have handlet i Sverige det seneste år.

Dette tal dækker endda over, at næsten hver femte indbygger i hovedstadsområdet, der har angivet at have handlet i Sverige i løbet af det seneste år, har peget på, at de handler i Sverige mindst en gang hver tredje måned.

Med andre ord: Et meget stort antal københavnere og forstadsbeboere benytter sig af grænsehandel, og blandt denne store gruppe af indbyggere i hovedstadsområdet, der benytter sig af grænsehandel, sker det endda med en ret høj frekvens.

Hvor ofte handler du i Tyskland hhv. Sverige (region Hovedstaden)?

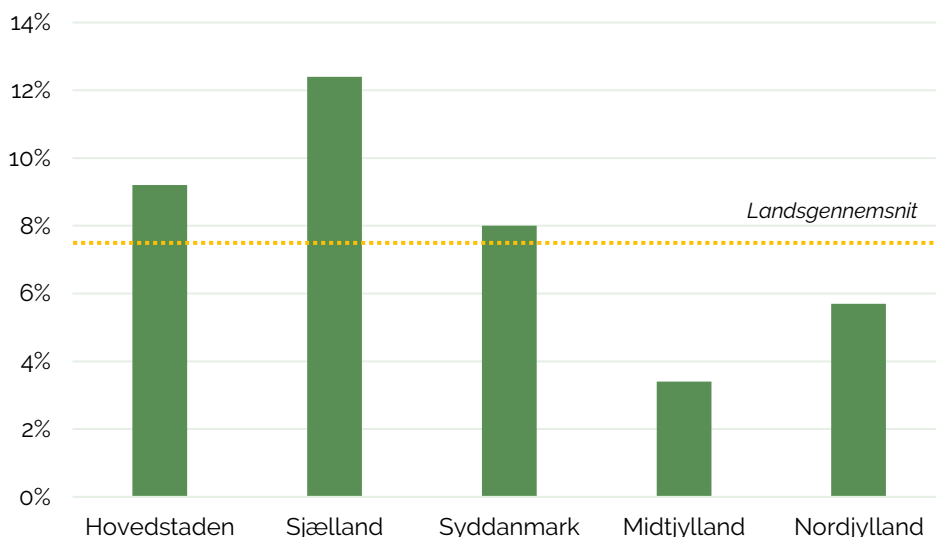
Kilde: Egne beregninger baseret på Norstat for DSK, april 2024.

Note: Respondenter, der har angivet at have handlet i Tyskland eller Sverige inden for det seneste år, er blevet bedt om at besvare, hvor ofte de handler i Sverige hhv. Tyskland ud fra intervaller (mindst en gang månedligt, mindst en gang hver tredje måned, mindst en gang hvert halve år, mindst en gang om året, sjældnere eller aldrig). $N_{Tyskland} = 174$; $N_{Sverige} = 202$.

Københavnerne og sjællænderne handler mere tobak end andre, når de grænsehandler

Københavnernes og sjællændernes grænsehandel følger et andet indkøbsmønster end resten af landet. På tværs af alle regioner er det især slik og chokolade, sodavand og fødevarer, der ryger i indkøbskurven, når der foretages grænsehandel. I Midtjylland og Syddanmark fylder øl mere end andre steder – men de københavnske og sjællandske grænsehandlende bruger i højere grad end andre danskere grænsehandlen til at indkøbe tobak og tobaksprodukter som f.eks. nikotinposer og lignende.

Andel, der handlede tobak og tobaksprodukter sidste gang, der blev handlet i Sverige eller Tyskland

Kilde: Norstat for DSK, april 2024. N = 821.

Note: Respondenter, der har angivet at have handlet i Tyskland eller Sverige inden for det seneste år, er blevet bedt om at angive, hvad de handlede ud fra en række varegrupper. Figuren viser andelen, der har angivet at have indkøbt varegruppen "Tobak (cigaretter, røgfri tobak, nikotinposer, nikotinvæske el. lign.)".

Med en vis sandsynlighed kan der peges på, at dette ikke mindst skyldes indkøbet af nikotinposer og lignende røgfri tobaksprodukter i Sverige.

I et svar til Folketingets skatteudvalg skønnede Skatteministeriet i maj 2023, at grænsehandlen med nikotinposer i 2023 beløb sig til ca. 120 mio. kroner.

Skatteministeriets skøn over grænsehandlen med nikotinposer

Folketingets skatteudvalg bad i maj 2024 skatteministeriet redegøre for det "aktuelle datagrundlag og beregninger af grænsehandlen for nikotinprodukter købt i Sverige, samt give et opdateret estimat på hvor meget omsætning og tabt afgiftsprovenu Danmark går glip af."

Skatteministeriet slog som det første fast, at ministeriet ikke skønner over grænsehandlen med de enkelte nydelsesmidler fordelt på lande.

Skatteministeriet vurderede derefter – med angivelse af, at der var tale om et estimat med en betydelig usikkerhed – at, grænsehandlen med nikotinposer estimeres at beløbe sig til ca. 120 mio. kroner, og at såfremt "dette beløb i stedet havde været brugt på nikotinposer i Danmark, skønnes det med usikkerhed at ville have medført et afgiftsprovenu på ca. 30 mio. kr. og ca. 25 mio. kr. i moms"

Kilde: Skatteministeriet (2024): Endeligt svar på spørgsmål nr. 415 af 3. april 2024. SAU alm. del, folketingsåret 2023-2024.

Danskernes grænsehandel i Sverige er generelt underbelyst, men DSK har i en analyse forsigtigt estimeret, at danskernes grænsehandel i Sverige i 2023 beløb sig til et sted mellem 3,1 og 3,4 mia. kroner.

DSK MENER

Danskerne benytter sig i meget vidt omfang af grænsehandel – sandsynligvis mere end langt de fleste andre europæere. Det har en række negative konsekvenser, herunder bl.a. et øget forbrug af usunde varer, udflytning af arbejdspladser og skatteprovenu fra Danmark til andre lande og et øget miljø- og klimaaftryk. Der bør arbejdes på at begrænse danskernes grænsehandel ved at gøre grænsehandlen mindre attraktiv sammenlignet med handel i Danmark. Det gælder måske især for dagligvarer.

Derfor foreslår DSK, at

- der skal ryddes op i de danske punktafgifter – herunder chokoladeafgiften og kaffeafgiften – så danske butikker bliver mere konkurrencedygtige relativt til grænsehandelsbutikkerne.
- der arbejdes for strammere EU-regler for, hvor store mængder sundhedsskadelige varer, der kan indføres på tværs af grænser. I dag må danskere tage 800 cigaretter med tilbage, når de har grænsehandlet; denne grænse bør sænkes til 200.
- der bør arbejdes for et stærkere vidensgrundlag. Det er tydeligt, at Skatteministeriet undervurderer den samlede grænsehandel og i særdeleshed har en utilstrækkelig viden om danskernes grænsehandel i Sverige. Dette bør der rådes bod på, og det kræve et større fokus på grænsehandlen – herunder også grænsehandlen i Sverige – fra Skatteministeriets side.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i maj 2024 af analysechef Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.